

Terugkoppeling sector- en risicobeelden Wtp-uitvraag Q4-2024

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoud

Key Figures
Pensioensector

Sectorbeeld

Risicobeelden Governance

Risicobeelden
Financiële Risico's

Risicobeelden
Niet Financiële risico's

Vooraf

De Wtp-monitoringsvragenlijst wordt verzonden aan fondsen/kringen in de voorbereidingsfase Wtp. Deze fondsen hebben nog niet de invaarmelding bij DNB gedaan. De fondsen die de invaarmelding hebben gedaan bij DNB vullen de Wtp-uitvraag niet meer in. Vanaf 2025 wordt de opzet van de Wtp-uitvraag aangepast en volgt een (in omvang beperktere) uitvraag per kwartaal.

Op 14 oktober 2024 (dit was ook de peildatum wel of niet invullen Wtp-uitvraag) heeft DNB een [nieuwsbericht](#) gepubliceerd met aankondiging van deze Wtp-uitvraag met daarin een verwijzing naar de vragenlijsten in pdf. In totaal hebben 118 pensioenfondsen en 42 APF-kringen de vragenlijst ingevuld (totaal 160). Per begin oktober 2024 hadden 14 fondsen/APF-kringen hun implementatieplan bij DNB ingediend (deze zijn niet meegenomen in de navolgende sectorbrede analyses en risicobeelden). Per begin januari 2025 hebben 18 fondsen/APF-kringen hun implementatieplan bij DNB ingediend en is voor hen de beoordelingsfase gestart.

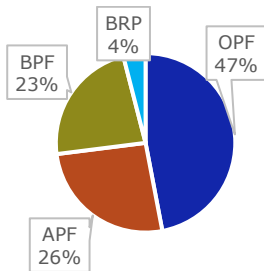
In deze terugkoppeling Wtp-uitvraag Q4-2024 combineren we sector- en risicobeelden. In vergelijking met de Wtp-uitvraag Q2-2024 blijkt dat het sectorbeeld grotendeels ongewijzigd blijft: het merendeel van de pensioenfondsen gaat invaren, maar de beoogde invaardatum schuift naar achteren. Van de pensioenfondsen verwacht 26% te stoppen als zelfstandig fonds (liquideren).

De risicobeelden zijn uitgewerkt langs aandachtsgebieden Governance, Financiële en Niet-financiële Risico's. Voor het overzicht en vergelijking hierbij de link naar de [risicobeelden Wtp-uitvraag Q2-2024](#).

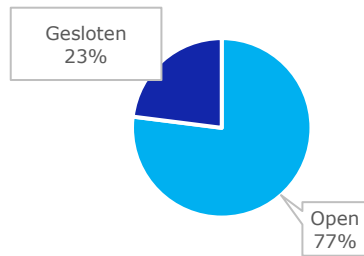
Key Figures Pensioensector

Figuur 1

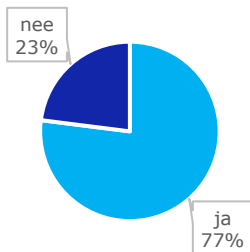
Soort fonds/APF-kring?

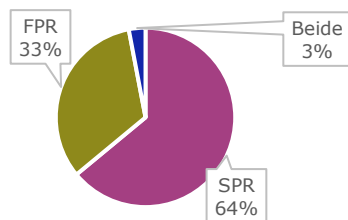
Bent u een open of gesloten fonds/kring?

Verwacht u te gaan invaren?

Welk soort contract verwacht u te gaan uitvoeren?

Van de 160 pensioenfondsen en APF-kringen die de Wtp-uitvraag Q4-2024 hebben ingevuld, zijn (in aantal) de meeste ondernemingspensioenfondsen (OPF) (75). De bedrijfstakpensioenfondsen (BPF) zijn in vermogen en deelnemersaantallen het omvangrijkst (37). De huidige zes algemene pensioenfondsen (APF) hebben momenteel totaal 42 kringen. De laatste categorie betreft de 6 beroepspensioenfondsen (BRP). De meeste (128) fondsen/kringen hebben een open (actieve) pensioenregeling.

Uit deze Wtp-uitvraag Q4-2024 blijkt dat het grootste deel van de fondsen/kringen (123) verwacht in te varen. Een kleiner deel (37) geeft aan naar verwachting niet in te varen.

Van de fondsen en APF-kringen die beogen in te varen kiezen 2/3 van de sociale partners / beroepspensioenverenigingen voor de solidaire premieregeling (SPR) als nieuwe pensioenregeling onder de Wtp. Bij alle BPF'en kiezen de sociale partners voor SPR. De flexibele premieregeling (FPR) wordt door sociale partners voornamelijk bij OPF'en gekozen.

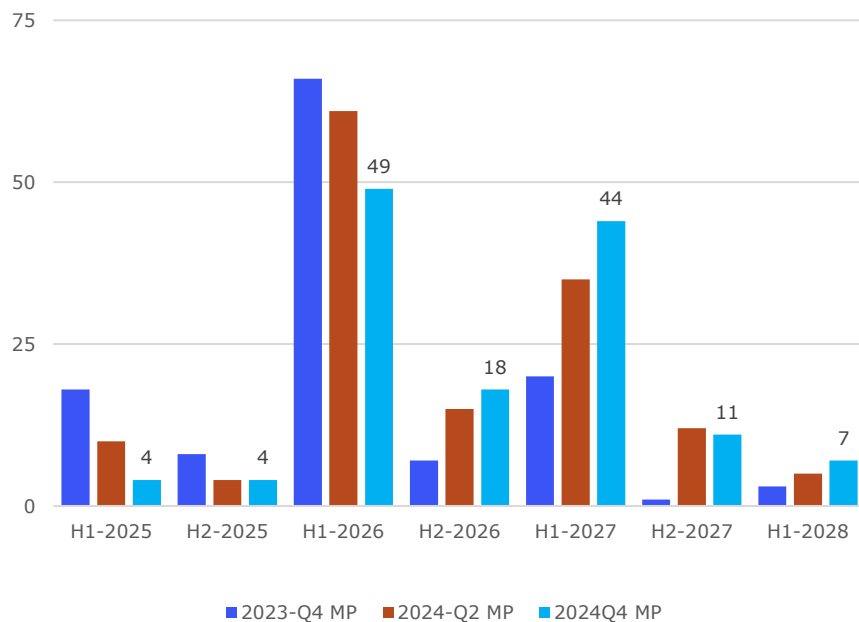
De grafieken op deze en volgende slides zien specifiek op de (123) invarende fondsen/kringen en de fondsen/kringen die een Wtp-pensioenregeling gaan uitvoeren (138).

Sectorbeeld

Moment van invaren

Figuur 2

Wat is de beoogde invaardatum?

De uitvoering van de nieuwe Pensioenwet is in volle gang. Fondsen maken veel gebruik van partiële beoordelingen, wat tijdig inzicht geeft over de kwaliteit van het in te dienen invaardossier bij DNB.

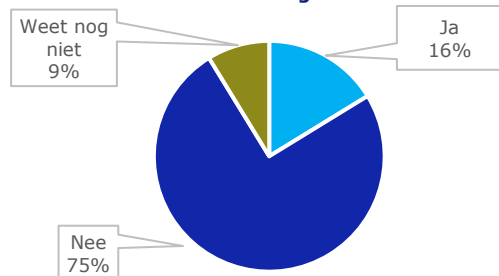
Opnieuw zien we dat de beoogde invaardatum van de invarende fondsen en kringen naar achteren schuift. In dit overzicht presenteren we een totaaloverzicht, dus inclusief de fondsen/kringen die inmiddels hun implementatieplan bij DNB hebben ingediend en vergelijken dit met het beeld uit eerdere uitvragen.

We zien nu dat de piek van invaren van begin 2026 meer verdeeld is over de jaren 2026 en 2027. In de laatste uitvraag Q4-2024 is nadrukkelijk ruimte gegeven aan de fondsen om in te spelen op de actualiteit t.a.v. de voorgestelde flexibele datum indiening implementatieplan (i.p.v. vaste datum 1 juli 2025). We zien dat hier nog niet veel gebruik van wordt gemaakt. In de uitvraag kiezen 19 fondsen voor indiening bij DNB na 1 juli 2025.

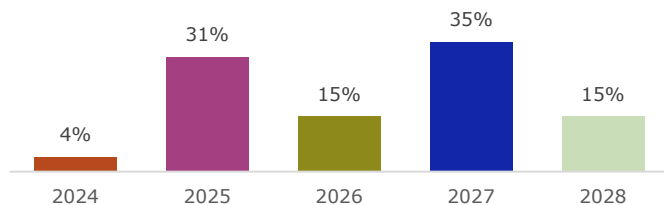
We zien verder dat meerdere fondsen/kringen kiezen voor de optie om halverwege het kalenderjaar in te varen. Deze optie wordt inmiddels door meerdere PUO's gefaciliteerd. Dit is een positief punt om de piek af te vlakken. Wel legt dit, o.a. vanwege extra aandacht voor het jaarwerk, meer druk op capaciteit.

Figuur 3

Verwacht u in de komende 5 jaar te stoppen als zelfstandig fonds?

Zo ja, in welk jaar verwacht u te liquideren?

Per uitvraag Q4-2024 blijkt opnieuw dat een substantieel deel van de pensioenfondsen verwacht te gaan stoppen als zelfstandig fonds (liquideren).

Uit de uitvraag blijkt dat 9 procent van de fondsen nog geen besluit heeft genomen over een eventuele liquidatie. Voor deze fondsen is het belangrijk om wel voldoende aandacht te hebben voor een adequate transitievoorbereiding. Doordat de capaciteit bij PUO's en ontvangende pensioenuitvoerders beperkt is, kan het zijn dat de beoogde liquidatie onverhoopt geen doorgang kan vinden. Met een mogelijke liquidatie komt er bovendien een belangrijk besluit bij voor deze fondsen, wat druk zet op beschikbare tijd voor Wtp. Hierdoor ontstaat het risico dat er te weinig tijd over blijft voor een zorgvuldige voorbereiding van de transitie.

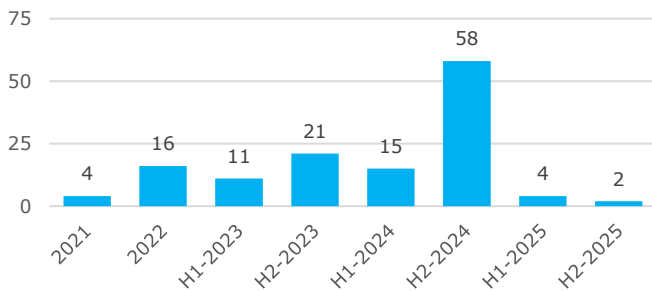
26 fondsen zijn concreet in hun verwachting om binnen vijf jaar te gaan liquideren (figuur 3b). Hiervan overweegt iets minder dan de helft van de fondsen (12) om voorafgaand aan de transitie te liquideren. Het andere deel van de fondsen (14) verwacht eerst de transitie zelf te realiseren en daarna het fonds te beëindigen en verplichtingen over te dragen.

Van de fondsen die concrete voorbereidingen treffen, verwacht het merendeel (2/3) de pensioenrechten over te dragen aan een APF.

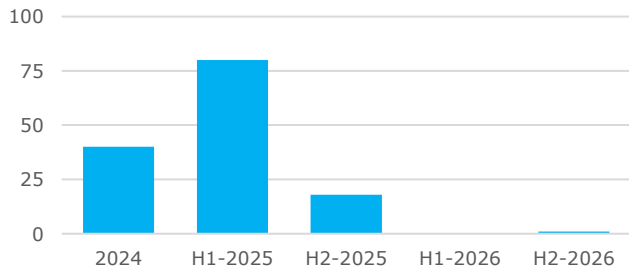
Voortgang Besluitvorming

Figuur 4

Wanneer verwacht u een (principe)besluit nieuwe regeling?

Wanneer verwacht u de definitieve contractkeuze te beoordelen op evenwichtigheid en uitvoerbaarheid?

Uit de uitvraag Q4-2024 verwachten 131 fondsen en kringen een (principe)besluit te ontvangen van hun sociale partners / beroepspensioenvereniging.

Uit figuur 4a blijkt dat er per 1 januari 2025 voor bijna alle fondsen/kringen een (principe)besluit aanwezig is, dat vertaald kan worden in het transitieplan.

Figuur 4b laat zien dat fondsen/kringen momenteel bezig zijn met het beoordelingsproces van de contractkeuze op evenwichtigheid en uitvoerbaarheid. Dit heeft grote impact op de verschillende fondsgremia.

Vanwege het belang van een goed functionerende governance, herhalen wij hieronder de aandachtspunten die we in de vorige terugkoppeling hebben meegegeven. Daarnaast verwijzen wij u naar de sectorbrief van 18 november 2024 met de lessen uit de eerste inwaarmeldingen en partiële beoordelingen: [Sectorbrief: Lessen uit eerste inwaarmeldingen en partiële beoordelingen](#).

De fondsen en kringen die dit proces al hebben afgerond geven aan dat nagenoeg alle fondsgremia zoals intern toezicht, verantwoordingsorgaan (VO)/ belanghebbendenorgaan (BO) en sleutelfuncties actuaariaat en risicobeheer bij dit proces zijn betrokken. We geven de fondsbesturen de volgende suggesties mee:

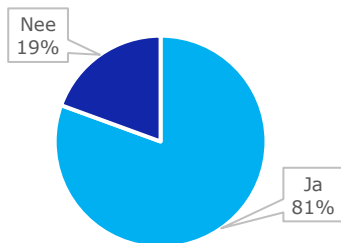
1. Stel vooraf vast wat de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de [sleutelfunctie risicobeheer](#) tijdens de Wtp transitie zijn door het vooraf door het fonds vast te stellen en te voorzien van een concrete invulling per mijlpaal in de besluitvorming.
2. Maak [schriftelijk aantoonbaar](#) in het invaardossier dat de genoemde fondsgremia betrokken zijn en hoe met hun adviezen en opinies is omgegaan.
3. Beleg de verantwoordelijkheid voor een laatste controle op de inwaarmelding [expliciet in de organisatie](#). Onderdeel van deze controle kan bijvoorbeeld zijn om te checken of het meldingsformulier en het invaarsjabloon volledig zijn ingevuld, of benodigde documenten zijn toegevoegd aan het dossier en of het fonds aan de wettelijke eisen voldoet.

Risicobeelden Governance

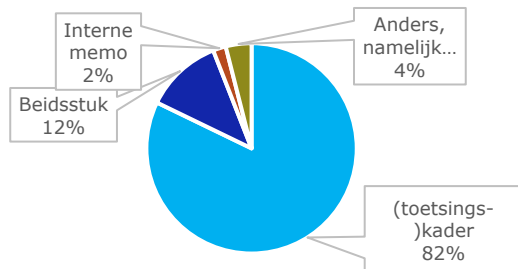
Evenwichtigheid

Figuur 5

Heeft uw fonds evenwichtigheid (in termen van besluitvorming m.b.t. de transitie) gedefinieerd?

Zo ja, hoe is de definitie van evenwichtigheid vastgelegd?

Uit de uitvraag Q4-2024 blijkt dat ten opzichte van de vorige uitvraag er iets meer fondsen en kringen de term 'evenwichtigheid' hebben gedefinieerd (112). Voor een beheerste en evenwichtige transitie is het van belang dat de transitiebesluitvorming door sociale partners en pensioenfondsen robuust is voor wijzigende (financieel-economische) omstandigheden: de zogenaamde 'complete besluitvorming'.

Complete besluitvorming vraagt om het vastleggen van de doelstellingen voor de transitie, kwantitatieve maatstaven voor de beoordeling van de doelstellingen, bandbreedtes voor welke uitkomsten van de maatstaven aanvaardbaar zijn en voorrangregels voor het geval waarin niet alle doelstellingen kunnen worden behaald. DNB heeft hier recent nadere guidance over uitgebracht: [Q&As en factsheet over de voorwaarden bij het vastleggen van de doelstellingen, maatstaven, bandbreedtes en voorrangregels om een robuust besluit over een evenwichtige transitie te borgen | De Nederlandsche Bank](#).

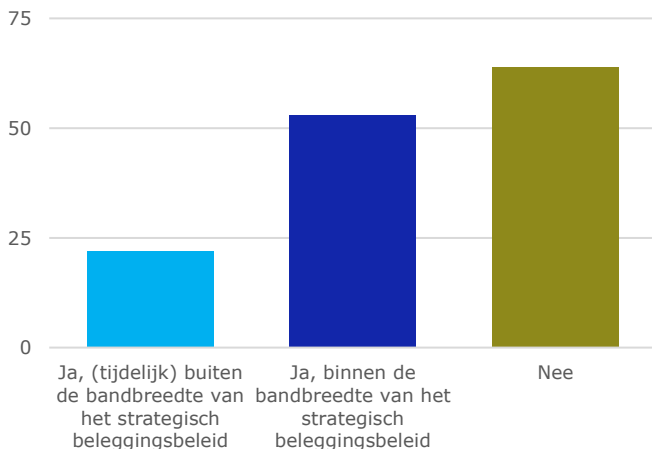
De fondsen en kringen die inmiddels evenwichtigheid hebben gedefinieerd, hebben dit op verschillende manieren gedaan, maar in de meeste gevallen via een 'toetsingskader evenwichtigheid'. Dit toetsingskader is grotendeels tot stand gekomen met externe input van adviseurs en intern met input van fondsgremia, intern toezicht en VO/BO en sleutelfunctiehouders (SFH).

Risicobeelden Financiële Risico's

Beschermen dekkingsgraad

Figuur 6

Overweegt u tijdelijk af te wijken van het (FTK) strategisch beleggingsbeleid om de (invaar)dekkingsgraad extra te beschermen?

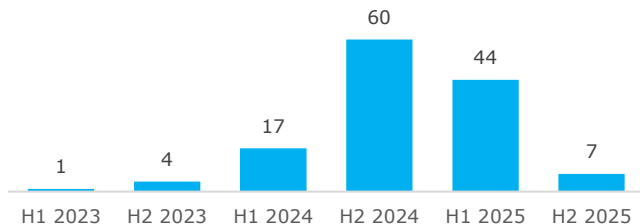
Uit de uitvraag Q4-2024 blijkt dat opnieuw een groot deel van de fondsen en kringen (75) overweegt om tijdelijk af te wijken van het strategisch beleggingsbeleid om de dekkingsgraad te beschermen (de-risken). Hiermee hopen fondsen/kringen de kans op een plotselinge daling van de dekkingsgraad te beperken. Van de fondsen die dit overwegen, verwacht ongeveer 1/3 deel (tijdelijk) buiten de bandbreedtes van het strategisch beleggingsbeleid te treden.

Als de aanpassing van het risicoprofiel niet past binnen het strategisch beleggingsbeleid, zal het pensioenfonds het strategisch beleggingsbeleid moeten wijzigen. Bij een herziening van het strategische beleggingsbeleid moet een pensioenfonds op grond van artikel 13a Besluit FTK vervolgens kunnen onderbouwen dat de aanpassing past bij de (eventueel aangepaste) risicohouding en beleidsuitgangspunten en doelstellingen zoals is voorgeschreven in artikel 102a Pw. Zie verder [Q&A Derisking risicoprofiel voorafgaand aan moment van invaren | De Nederlandsche Bank](#).

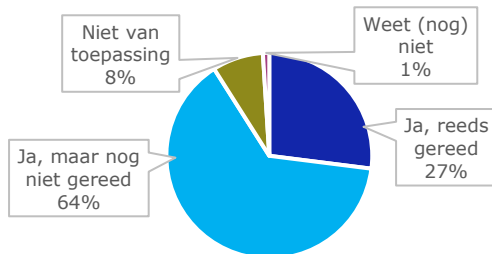
Vaststellen risicohouding en beleggingsbeleid

Figuur 7

Wanneer heeft u de risicohouding per leeftijdscohort vastgesteld of verwacht u deze vast te stellen?

Heeft u het beleggingsbeleid voor solidariteitsreserve of risicodelingsreserve vastgesteld en onderbouwd?

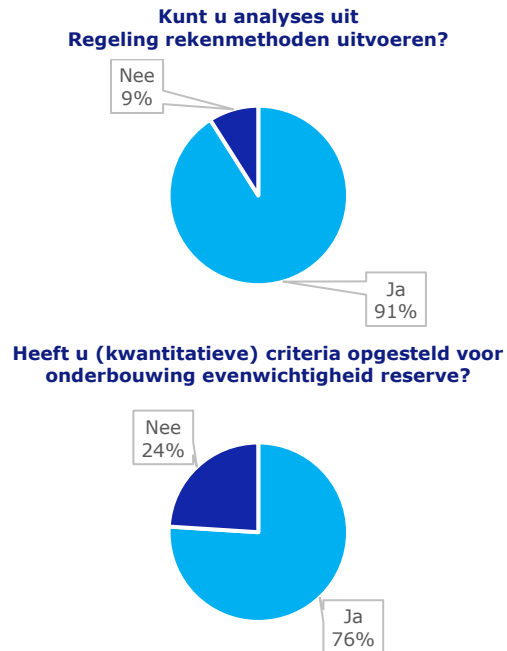

Fondsen/kringen verschuiven de vaststelling van de risicohouding verder naar de toekomst. In de vorige uitvraag Q2-2024 gaven de meeste fondsen/kringen aan te verwachten dat dit eind 2024 afgerond zou worden. In deze uitvraag geeft ongeveer 40% van de fondsen/kringen aan de risicohouding in 2025 vast te stellen. Het merendeel van deze fondsen/kringen verwacht dit in het eerste kwartaal van 2025 te kunnen afronden.

Veel fondsen hebben nog geen beleggingsbeleid voor de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve vastgesteld en onderbouwd. Het is van belang om bij de onderbouwing van het beleggingsbeleid van de solidariteits-/risicodelingsreserve in te gaan op de aansluiting bij de gekozen doelstellingen en de vul- en uitdeelregels van de reserve, waarbij in een ALM-omgeving verschillende varianten voor het beleggingsbeleid zijn beschouwd. [Q&A Onderbouwing inrichting en evenwichtigheid solidariteitsreserve en risicodelingsreserve](#)

Onderbouwing reserve

Figuur 8

De meeste fondsen/kringen maken bij inrichting van het nieuwe pensioencontract gebruik van een solidariteitsreserve (SPR-contract) of risicodelingsreserve (FPR-contract).

Uit de uitvraag van Q4-2024 blijkt dat het grootste deel van de pensioenfondsen die verwachten in te varen de analyses uit de [Regeling verplichte rekenmethoden onderbouwing solidariteitsreserve en risicodelingsreserve pensioenuitvoerders](#) heeft uitgevoerd. Een klein deel van de fondsen heeft dit nog niet gedaan. Bijna een kwart van de fondsen heeft echter nog geen (kwantitatieve) criteria vastgesteld om de evenwichtige inrichting van de solidariteits- of risicodelingsreserve te onderbouwen.

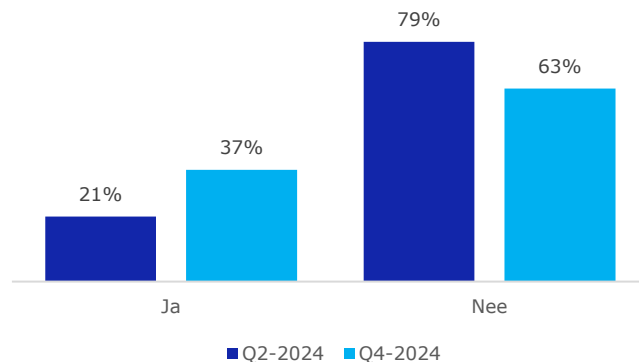
Graag verwijzen we u naar hoofdstuk 5 van de [sectorbrief: Lessen uit eerste inwaarmeldingen en partiele beoordelingen](#) voor aandachtspunten met betrekking tot de solidariteits- en risicodelingsreserve. Daarnaast wijzen we u graag op de volgende relevante publicaties van DNB:

- [Regeling rekenmethoden onderbouwing solidariteitsreserve en risicodelingsreserve pensioenuitvoerders](#)
- [Factsheet Regeling onderbouwing solidariteitsreserve en risicodelingsreserve pensioenuitvoerders](#)
- [Q&A Onderbouwing inrichting en evenwichtigheid solidariteitsreserve en risicodelingsreserve](#)

Plausibiliteitscontroles

Figuur 9

Heeft u een procesbeschrijving van de uit te voeren plausibiliteitscontroles van de omrekenmethodes en transitie-effecten en worden de uitgevoerde controles en de eventueel daaruit voortkomende opvolging vastgelegd?

Uit de Wtp-uitvraag Q4-2024 volgt dat steeds meer pensioenfondsen en APF-kringen een procesbeschrijving hebben van de uit te voeren plausibiliteitscontroles van de omrekenmethodes en transitie-effecten. Desondanks heeft 63% van de fondsen/kringen dit nog niet opgesteld.

Plausibiliteitscontroles leveren een belangrijke bijdrage bij het vaststellen en begrijpen van de berekeningen waarop de besluitvorming wordt gebaseerd. Zonder plausibiliteitscontroles bestaat het risico dat fondsen een besluit nemen op basis van incorrecte informatie.

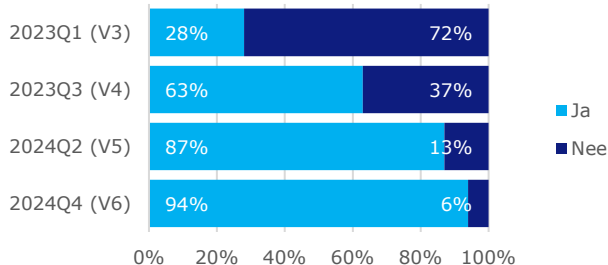
Artikel 46 lid 2 Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (BuPw) stelt dat een fonds in het implementatieplan onderbouwt hoe zal worden omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten, alsmede de berekeningen daarbij en de overwegingen daartoe. Onderdeel van deze onderbouwing is de borging van de juistheid van de berekeningen. Het uitvoeren van zogeheten 'plausibiliteitscontroles' is een logische invulling daarvan. Wij verwijzen u naar onze [Good practice plausibiliteitscontrole modellen en berekeningen WTP-transitie](#).

Risicobeelden Niet Financiële Risico's

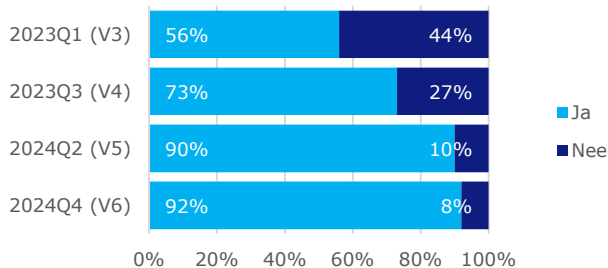
Datakwaliteit

Figuur 10

Heeft u afspraken gemaakt met externe accountant of IT-auditor over datakwaliteit?

Heeft u afspraken gemaakt over de mijlpalen voor de uit te voeren werkzaamheden en op te leveren rapportages?

Het grootste deel van de fondsen en kringen (94%) heeft inmiddels afspraken gemaakt met een externe account of IT-auditor over de werkzaamheden en op te leveren rapportages ten aanzien van datakwaliteit. Nagenoeg alle fondsen en kringen volgen de [Good Practice van DNB inzake de borging van datakwaliteit](#).

Ongeveer 60% van de fondsen en kringen heeft, ten tijde van de uitvraag, de werkzaamheden zoals bedoeld in stap 2 van de Good Practice afgerond. Iets minder dan de helft (47%) van de fondsen en kringen was ook al klaar met stap 3 en 35% van de fondsen en kringen had ook al stap 4 van de Good Practice afgerond.

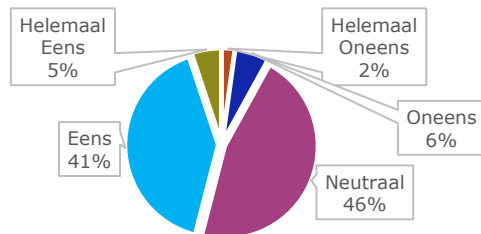
Verder heeft het grootste deel van de fondsen en kringen (92%) afspraken gemaakt met de PUO of eigen uitvoeringsorganisatie over de mijlpalen voor de uit te voeren werkzaamheden en op te leveren rapportages in het kader van datakwaliteit. Iets meer dan 80% heeft ook al afspraken over de toe te passen risicobereidheid en over de toe te passen generieke en specifieke data-analyses en deelwaarnemingen.

Naast de borging van de datakwaliteit voorafgaand aan de transitie, is het ook van belang dat fondsen en kringen kunnen aantonen dat de datakwaliteit ook tijdens en na de transitie is geborgd. Onderdeel daarvan is dat alle berekeningen in het transitieproces juist en volledig worden uitgevoerd, ook wel 'toetsmoment 2' genoemd. Ook voor dit onderdeel dient u tijdig te bepalen op welke wijze externe assurance wordt verkregen. Wij verwijzen u hiervoor naar onze uiting in het transitienieuws en de bijbehorende good practice: [TRANSITIE NIEUWS - Good practice 'Borging datakwaliteit tijdens en na transitie' gepubliceerd](#).

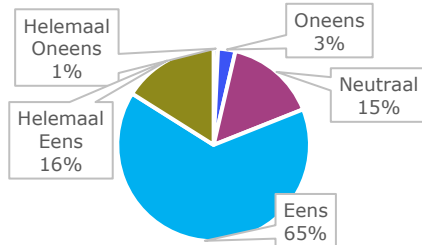
Pensioenbeheer

Figuur 11

Heeft u voldoende comfort dat uw PUO of uitvoeringsorganisatie in staat is om de transitie vanuit IT-perspectief tijdig en beheerst te laten verlopen?

Wordt u in voldoende mate geïnformeerd over de voortgang?

Uit de Wtp-uitvraag Q4-2024 blijkt dat het merendeel van de fondsen tevreden is met de informatievoorziening vanuit de eigen organisatie (ZAF) of vanuit de pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO) over de voortgang van de implementatie van de Wtp. Desondanks geeft nog steeds iets meer dan de helft van de fondsen aan nog niet voldoende comfort te hebben dat de PUO of uitvoeringsorganisatie in staat zal zijn de transitie vanuit IT-perspectief tijdig en beheerst te laten verlopen. Daarbij verschuiven fondsen het besluit over de technische haalbaarheidsanalyse verder naar de toekomst.

Een groot deel van de fondsen is in belangrijke mate afhankelijk van de PUO en/of de softwareleverancier voor de implementatie van het nieuwe pensioenbeheersysteem. De ervaring leert dat IT-trajecten vaak anders verlopen dan gepland, bijvoorbeeld vanwege uitloop in tijd of onverwachte extra aanpassingen. Vanwege schaarste in capaciteit kan hierdoor druk ontstaan op tijdslijnen om de beoogde beheerste transitie te waarborgen.

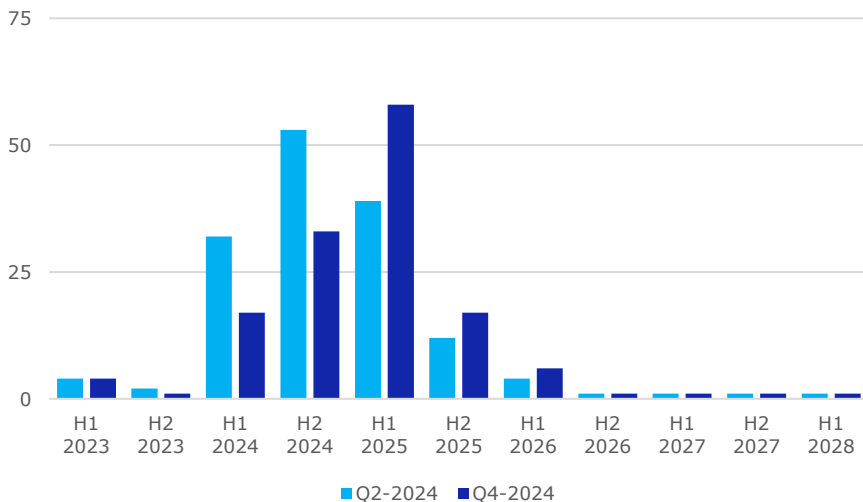
De PUO en/of de softwareleverancier rapporteert over het algemeen over de voortgang van hun werkzaamheden. Fondsen beoordelen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid of deze voortgangsrapportages impact hebben op hun fondsspecifieke transitieplanning.

Indien fondsen onvoldoende comfort hebben bij de transitieplanning of risicobeheersing van de PUO en/of softwareleverancier, dan kunnen zij zich de vraag stellen welke mogelijkheden er zijn om meer regie te voeren op het traject. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om aanvullende controle uit te voeren op de ontwikkeling en kwaliteit van de nieuwe systemen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan onderzoek/validatie door een externe partij, door de eigen 2e of 3e lijn of door de 3e lijn van de PUO en/of softwareleverancier. Zie ook [Good practices van de Nederlandse Bank inzake assurance verklaringen ten aanzien van de nieuwe/aangepaste IT omgeving samenhangend met de pensioentransitie](#).

Koppeling Pensioen-/Vermogensbeheer

Figuur 12

Wanneer verwacht u dat de beschrijving van het Target Operating Model inclusief de rol- en taakverdeling van de verschillende partijen in de keten gereed is ?

Uit de Wtp-uitvraag Q4-2024 blijkt dat een groter aandeel van de fondsen/kringen (48%) ten opzichte van de vorige vragenlijst Q2-2024 (40%) al inzichtelijk heeft hoe financiële resultaten administratief aan deelnemers zullen worden toegekend. En dus hoe informatie tussen de vermogensbeheer- en pensioenadministratie moet worden uitgewisseld. Vrijwel alle fondsen (96%) hebben ook al inzichtelijk waar de complexiteit van de toerekening operationeel komt te liggen.

Tegelijkertijd is de beschrijving van de structuur van de organisatie, door middel van het Target Operating Model inclusief de rol- en taakverdeling, bij veel fondsen nog niet gereed. De tijdslijnen hiervoor schuiven naar achteren. Inmiddels verwacht ruim de helft van de fondsen/kringen dit in 2025 of daarna te hebben vastgesteld.

Vanwege de benodigde informatie-uitwisseling in het nieuwe pensioencontract is het van belang dat de systemen van de partijen in de pensioenbeheer- en vermogensbeheerketen goed op elkaar aangesloten zijn. Gebrek aan heldere afspraken leidt enerzijds tot het risico dat de koppeling niet op tijd gereed is en anderzijds tot het risico dat de koppeling in de praktijk niet functioneert zoals verwacht.